

Metodika Komunitního centra Sluneční dům

Název projektu: Komunitní centrum Sluneční dům

Reg. číslo projektu: CZ.07.3.63/0.0/0.0/16_031/0000168

Vypracovaly: Klára Jiráňová, Tereza Vídeňková

OBSAH

Obsah.....	1
1 Úvod	3
2 Popis projektu	4
3 Smysl a činnost komunitního centra	6
3.1 Zdůvodnění vzniku projektu	6
3.2 Činnost komunitního centra.....	6
4 Principy komunitního centra	8
4.1 Obecné principy	8
4.2 Etický kodex pracovníků v sociálních službách.....	8
4.2.1 Etické zásady	8
4.2.2 Pravidla etického chování pracovníka v sociálních službách.....	9
5 Metodiky práce s účastníky centra.....	12
5.1 Komunikace s účastníky projektu.....	12
5.1.1 Obecné informace o komunitním centru	12
5.1.2 První kontakt se zájemcem o komunitní centrum	13
5.1.3 Propagace projektu	13
6 Program komunitního centra	15
6.1 Původní program schválený v projektu.....	16
6.2 Finální program komunitního centra	16
6.2.1 Pravidelné aktivity	20
6.2.2 Nepravidelné aktivity	21
7 Spolupráce s vnějšími zainteresovanými subjekty	24
7.1 Metody zapojení vnějších zainteresovaných subjektů.....	24
7.2 Zapojené subjekty	24

8	Evaluace činnosti komunitního centra	26
8.1	Jakou změnu realizace projektu přinesla	26
9	Příklady dobré praxe	29
10	Závěr a shrnutí realizace komunitního centra.....	31
11	Přílohy.....	32
11.1	Evaluační dotazník.....	32
11.2	Metodika Hudebního klubu.....	37
11.3	Metodika Komunitní zahrádky	38
11.4	Metodika Vaření.....	39
11.5	Metodika Výtvarného klubu.....	41
11.6	Metodika „Hmyzákov“	43
11.7	Metodika „Otevřená knihovna“	45

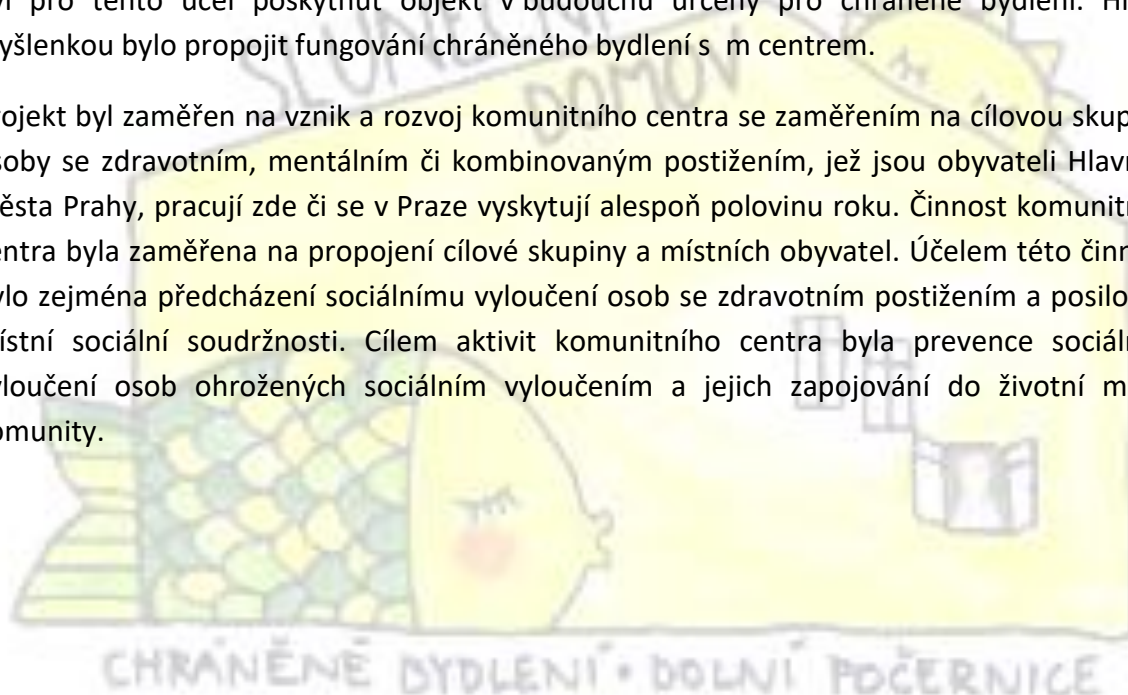

1 ÚVOD

Tato metodika popisuje průběh realizace dvouletého projektu, který byl realizován v Praze – Dolních Počernicích od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2018. Realizátorem projektu byla nezisková organizace Sluneční domov, z. s., jež působí na území Hl. m. Prahy od roku 2005. Organizace byla vytvořena za účelem vybudování chráněného bydlení a respitního centra pro osoby s těžkým zdravotním postižením. Vzhledem k tomu, že se organizace téměř denně setkávala s problematikou sociálního vyloučení osob se zdravotním postižením, během své činnosti se chtěla na tuto problematiku zaměřit. Proto vznikl nápad na založení komunitního centra, které sejevilo jako jeden ze způsobů, jak předcházet problémům sociálního začleňování těchto osob do společnosti. Vzhledem k působnosti organizace na území Dolních Počernic byl pro tento účel poskytnut objekt v budoucnu určený pro chráněné bydlení. Hlavní myšlenkou bylo propojit fungování chráněného bydlení s m centrem.

Projekt byl zaměřen na vznik a rozvoj komunitního centra se zaměřením na cílovou skupinu: osoby se zdravotním, mentálním či kombinovaným postižením, jež jsou obyvateli Hlavního města Prahy, pracují zde či se v Praze vyskytují alespoň polovinu roku. Činnost komunitního centra byla zaměřena na propojení cílové skupiny a místních obyvatel. Účelem této činnosti bylo zejména předcházení sociálnímu vyloučení osob se zdravotním postižením a posilování místní sociální soudržnosti. Cílem aktivit komunitního centra byla prevence sociálního vyloučení osob ohrožených sociálním vyloučením a jejich zapojování do životní místní komunity.

2 POPIS PROJEKTU

Projekt Komunitní centrum Sluneční dům byl realizován v období od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2018, celkem se ho zúčastnilo celkem 110 osob z cílové skupiny osoby se zdravotním postižením a mnoho osob z řad místní komunity.

Projekt byl zaměřen na prioritní osu Operačního programu Praha pól růstu: 07.3 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě, investiční prioritě: 07.3.63 Zlepšování přístupu k dostupným udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotnictví a sociálních služeb obecného zájmu a tematický cíl: TC 09 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě, 07.3.63.3.3 Posílení aktivit pro integraci, komunitní služby a prevenci.

Projekt byl zacílen na cílovou skupinu osoby se zdravotním postižením vzhledem k dosavadní práci s touto cílovou skupinou organizace Sluneční domov, z. s. Tyto osoby jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením. Cílová skupina zahrnovala osoby různých věkových kategorií, nicméně nebylo určeno pro lidi se zrakovým nebo sluchovým postižením. Cílová skupina sestávala z osob s lehkým ale i těžkým mentálním či fyzickým postižením.

Komunitní centrum navštívilo široké spektrum lidí, do aktivit centra se zapojili také lidé z Dolních Počernic, tedy místní komunita, a lidé ze spolupracujících organizací. Všechny tyto skupiny osob se poznávali navzájem skrze aktivity komunitního centra.

Osoby z cílové skupiny byly buď obyvateli Hl. m. Prahy nebo zde pracovali, případně na toto místo měli jinou vazbu.

Indikátorem pro výsledky projektu byly:

- Celkový počet účastníků – 6 00 00: celkem 40 osob
- Využívání podpořených služeb – 6 70 10: celkem 60 osob
- Počet podpořených produktů 5 21 00: celkem 2

Těchto výsledků bylo na konci projektu dosaženo. Co se týče indikátoru Celkový počet účastníků, zde jsme dosáhli hodnoty 50, takže o 10 osob více než stanovuje indikátor. U indikátoru využívání podpořených služeb jsme dosáhly stanovené hodnoty 60 osob. Indikátor Počet podpořených produktů jsme též splnili, vytvořili jsme tuto metodiku a publikovali jednu tiskovou zprávu v místních novinách Dolních Počernic – v Dolnopočernickém zpravodaji.

Realizací projektu byl podpořen vznik a rozvoj kulturně komunitního centra za účelem předcházení sociálnímu vyloučení osob s těžkým zdravotním a mentálním postižením a posilování místní sociální soudržnosti prostřednictvím rozličných aktivit. Cílem těchto aktivit byla prevence sociálního vyloučení osob ohrožených sociálním vyloučením a zapojování osob

sociálně vyloučených do života místní komunity. Zapojením osob se zdravotním a mentálním postižením jakožto osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených do místní komunity v Dolních Počernicích projekt sledoval společensky prospěšný cíl zvyšování povědomí o problémech života ohrožených skupin osob, jejich potřebách i problematice soužití v rámci města. Prostřednictvím sociálně intervenčních, sociálně aktivizačních, zájmových a volnočasových aktivit nekomerčního charakteru tak projekt zajistil jak rozvoj komunitních centra, tak prostor pro komunitní život v Dolních Počernicích, ale i mimo tuto městskou část. Aktivity komunitního centra probíhaly zejména v prostorách objektu Slunečního domova, z. s. Některé aktivity byly pořádány v též prostorách zapojených subjektů, jako např. v Chráněné dílně sv. Prokop u Červeného Javoru v Dolních Počernicích, v Diakonii církve českobratrské na Černém Mostě, Domově pro osoby se zdravotním postižením Sulická a mnoho dalších. Díky propojení projektu komunitního centra s místními aktéry tak zvyšovalo povědomí místní komunity o problémech života osob se zdravotním postižením. Projekt tak plnil důležitou preventivní funkci a chránil osoby se zdravotním postižením před sociálním vyloučením, vyloučením z bydlení či zadlužením.

Aktivity projektu zajišťovali celkem čtyři osoby: tři komunitní sociální pracovníci (každý 1,0 úvazku) a jeden vedoucí programu/metodik (0,75 úvazku). Speciální workshopy, přednášky a podobné byly vedeny různými lektory. Na výpomoc při větších setkáních bylo využíváno asistentů.

3 SMYSL A ČINNOST KOMUNITNÍHO CENTRA

3.1 Zdůvodnění vzniku projektu

Osoby se zdravotním postižením jsou často sociálně vyloučeni či sociálním vyloučením ohroženi. Mají ztížený přístup k institucím a službám, jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů. Základní charakteristikou sociálního vyloučení je nahromadění důvodů, které vedou k životním potížím. Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před jedním problémem, ale před jejich komplexem, přičemž mnohý z nich by i jednotlivě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. Primární příčinou problému je vymezení sociálně vyloučených jedinců jako jedinců, kteří jsou obyvateli/občany dané společnosti, ale z důvodů, které nemají sami pod kontrolou, nemohou participovat na obvyklých aktivitách, k nimž by je jejich stav opravňoval a na něž aspirují.

Komunitní centrum Sluneční dům se zaměřilo právě na tyto příčiny problémů a pro jejich eliminaci tak otevřelo takové komunitní prostory, v kterých probíhalo celé spektrum sociálních, kulturních a pohybových aktivit, jejichž primárním cílem bylo posilování místní sociální soudržnosti a sociální začleňování. Jednalo se o aktivity prováděné nejen v dané komunitě, ale zacílené na komunitu a její problémy a uplatňující princip aktivizační činnosti tzv. zdola, tedy aktivní participace a směřování aktivit místními obyvateli a uživateli centra. Cílem byla formulace problémů a jejich řešení, aktivizace místních obyvatel a jejich jedinečných potenciálů, posilování soudržnosti a tolerance, rozšiřování a rozvoj dovedností. Aktivity překračovaly hranice jednotlivých sociálních skupin a zapojovaly tak osoby se zdravotním postižením a sociálně vyloučené do života místní komunity Dolních Počernic.

3.2 Činnost komunitního centra

Projekt komunitního centra byl zahájen 1. 1. 2017 a ukončen 31. 12. 2018, přičemž v prvních dvou měsících probíhaly přípravy na zahájení veškerých naplánovaných činností. Od března pak byla spuštěna samotná činnost komunitního centra. V počátku projektu byl sestaven realizační tým, který na pravidelných poradách nejprve definoval činnost komunitního centra, vytvářel program pravidelných a nepravidelných aktivit, řešil finanční zajištění projektu, zajišťoval plnění naplánovaného časového harmonogramu.

Před samotným zahájením činnosti bylo nezbytné zajistit vybavení komunitního centra. Některé vybavení již v objektu komunitního centra bylo, nicméně bylo nutné zajistit vybavení, které bylo potřebné pro konání pravidelných i nepravidelných aktivit. Vybavení, které bylo nutné k realizaci aktivit, zahrnovalo zejména nábytek (jako stoly, židle), počítače,

tiskárnu a další kancelářské vybavení, projektor a promítací plátno a pomůcky pro samotné aktivity (např. výtvarné potřeby, zahradnické náčiní).

4 PRINCIPY KOMUNITNÍHO CENTRA

4.1 Obecné principy

Důvěrnost

Všechny informace o účastnících aktivit komunitního centra bereme za důvěrné. Chráníme tím jejich osobní a citlivé údaje. Máme respekt k soukromí uživatele.

Rovnoprávnost

Uživatele služeb komunitního centra bereme jako partnera, který má právo rozhodovat o svém životě, mít svá přání a požadavky, má právo na svůj názor. Umožňujeme uživatelům naplňovat jejich práva a pomáháme s jejich povinnostmi.

Individuální přístup

Každého uživatele komunitního centra bereme jako jedinečnou bytost. Aktivity a činnosti, v rámci možností komunitního centra, poskytujeme tak, aby vyhovovaly přáním a požadavkům uživatele. Usilujeme o to, aby uživatel dosáhl dle svých možností co nejmenšího stupně závislosti na podpoře komunitního sociálního pracovníka.

Profesionalita

S uživatelem pracuje tým odborníků, který mezi sebou spolupracuje. Pracovníci se průběžně vzdělávají v nových metodách a technikách práce s lidmi s postižením.

4.2 Etický kodex pracovníků v sociálních službách

V průběhu naší práce byl dodržován etický kodex sociálního pracovníka. Etický kodex byl pro každého pracovníka závazný a jeho nedodržování by bylo posuzováno jako porušení pracovní kázně se všemi vyplývajícími důsledky. Všichni zaměstnanci pečovali o uživatele ve smyslu etického kodexu. Práce zaměstnanců v sociální péči nemůže být vykonávána pouze podle předpisů a norem, ale ještě více záleží na etice, chování, trpělivosti a obětavosti při péči o naše obyvatele. Tento kodex je součástí standardu číslo 1.

4.2.1 Etické zásady

1) Sociální práce je založena na hodnotách demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti. Pracovníci v sociálních službách proto dbají na dodržování lidských práv u skupin a jednotlivců.

2) Pracovník v sociálních službách respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

3) Pracovník v sociálních službách respektuje právo každého jedince na seberealizaci v takové míře, aby nedocházelo k omezení stejného práva druhých osob.

4) Pracovník v sociálních službách pomáhá jednotlivcům, skupinám, komunitám a sdružení občanů svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi při jejich rozvoji a při řešení konfliktů jednotlivců se společností a jejich následků.

5) Pracovník v sociálních službách dává přednost profesionální odpovědnosti před svými soukromými zájmy. Služby poskytuje a nejvyšší odborné úrovni.

4.2.2 Pravidla etického chování pracovníka v sociálních službách

Ve vztahu k uživatelům:

1) Pracovník v soc. službách podporuje své uživatele k vědomí vlastní odpovědnosti.

2) Pracovník v soc. službách jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva svých uživatelů.

3) Pracovník v soc. službách pomáhá se stejným úsilím a bez jakékoliv formy diskriminace všem uživatelům. Pracovník v soc. službách jedná s každým člověkem jako s celostní bytostí. Zajímá se o celého člověka v rámci rodiny, komunity a společenského a přirozeného prostředí a usiluje o rozpoznání všech aspektů života člověka. Pracovník v soc. službách se zaměřuje na silné stránky jednotlivců, skupin a komunit a tak podporuje jejich zmocnění.

4) Chrání právo uživatele na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Data a informace požaduje s ohledem na potřebnost při zajištění služeb, které mají být uživateli poskytnuty a informuje ho o jejich potřebnosti a použití. Žádnou informaci o uživateli neposkytuje bez jeho souhlasu.

5) Pracovník v soc. službách podporuje uživatele při využívání všech služeb a dávek sociálního zabezpečení, na které mají nárok, a to nejen od instituce, ve které jsou zaměstnáni, ale i ostatních příslušných zdrojů. Poučí uživatele o povinnostech, které vyplývají z takto poskytnutých služeb a dávek. Podporuje uživatele při řešení problémů týkajících se dalších sfér jeho života.

6) Pracovník v soc. službách podporuje uživatele při hledání možností jejich zapojení do procesu řešení jejich problémů.

7) Pracovník v soc. službách je si vědom svých odborných a profesních omezení. Pokud s uživatelem nemůže sám pracovat, předá mu informace o dalších formách pomoci. Pracovník v soc. službách jedná s uživateli, kteří používají jejich služby s účastí, empatií a péčí.

Ve vztahu ke svému zaměstnavateli:

- 1) Pracovník v soc. službách odpovědně plní své povinnosti vyplývající ze závazku ke svému zaměstnavateli.
- 2) V zaměstnavatelské organizaci spolupůsobí při vytváření takových podmínek, které umožní pracovníkům v soc. službách v ní zaměstnaných přijmout a uplatňovat úroveň služeb poskytovaných uživatelům.

Ve vztahu ke kolegům:

- 1) Pracovník v soc. službách respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků. Vyhledává a rozšiřuje spolupráci s nimi a tím zvyšuje kvalitu poskytovaných sociálních služeb.
- 2) Respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů a ostatních odborných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.
- 3) Pracovník v soc. službách iniciuje a zapojuje se do diskuzí týkajících se etiky se svými kolegy a zaměstnavateli a je zodpovědný za to, že jeho rozhodnutí budou eticky podložena.

Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti:

- 1) Pracovník v soc. službách dbá na udržení a zvyšování prestiže svého povolání.
- 2) Neustále se snaží o udržení a zvýšení odborné úrovně sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod.
- 3) Je zodpovědný za své soustavné celoživotní vzdělávání a výcvik, což je základ pro udržení stanovené úrovně odborné práce a schopnosti řešit etické problémy.
- 4) Pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků, naopak své znalosti a dovednosti rozšiřuje v celé oblasti sociální práce.

Ve vztahu ke společnosti:

1) Pracovník v soc. službách má právo i povinnosti upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů

5 METODIKY PRÁCE S ÚČASTNÍKY CENTRA

Z počátku realizace jsme cítili potřebu vytvořit pro návštěvníky komunitního centra, ať již jsou zdraví nebo hendikepovaní, prostor, materiální vybavení a aktivity vedoucí k motivaci handicapovaných osobami zdravými k jejich fyzickému a psychickému rozvoji. Avšak aktivity musely být natolik atraktivní, aby zaujaly osoby bez postižení, kteří pak svým příkladem motivovali osoby s postižením. Aktivity v komunitním centru byly plánovány tak, aby pak byly aplikovatelné i v budoucím chráněném bydlení, protože osoby, které zde budou bydlet, potřebují vedle klasických potřeb (strava, hygiena, spánek atd.) vyplnit svůj volný čas, jíst, spát a jezdit po výletech.

Jednotlivé metodiky práce s účastníky centra na pravidelných a nepravidelných aktivitách jsou popsány v příloze této metodiky, kapitola 12:

12.2 Metodika Hudebního klubu

12.3 Metodika Komunitní zahrádky

12.4 Metodika Vaření

12.5 Metodika Výtvarného klubu

12.6 Metodika „Hmyzákov“

12.7 Metodika „Otevřená knihovna“

5.1 Komunikace s účastníky projektu

5.1.1 Obecné informace o komunitním centru

Obecné informace o Komunitním centru Sluneční dům a o aktivitách a provozní době, podává kterýkoliv zaměstnanec KC Sluneční dům, a to komukoliv, i lidem, kteří nechtějí osobně aktivity využívat, jen požadují informace o tom, jaké aktivity KC Sluneční dům nabízí. Pracovníci k tomu využívají běžně dostupných informačních materiálů. Obecné informace byly k dispozici na webových stránkách projektu, poté na facebookových stránkách projektu, zde byly k dispozici informace o provozu, pro koho je KC primárně určeno a jaký je program. Obecné informace byly též součástí letáčku, který jsme distribuovali mezi zapojenými organizacemi.

5.1.2 První kontakt se zájemcem o komunitní centrum

1. Zájemci většinou kontaktují Komunitní centrum Sluneční dům prostřednictvím další osoby, nejčastěji rodiče, opatrovníka, popř. pracovníka jiné služby. Kontakt může být osobní, telefonický, e-mailový, písemný. Zájemci, popř. ti co je zastupují, se obrací na komunitní sociální pracovníky.
2. Na každý první kontakt komunitní pracovníci reagují, podají základní informace o komunitním centru (otevírací doba, aktivity a zjišťují prvotní cíl zájemce (*př. Co pro Vás můžeme udělat? S čím Vám můžeme pomoci? Jaká máte přání a požadavky*).
3. Během prvního kontaktu odpovědný pracovník seznamuje zájemce nebo další osobu srozumitelným způsobem s tím,
 - jaké jsou nabízené aktivity
 - s provozní dobou.
5. Odpovědný pracovník zjišťuje základní informace o zájemci, aby mohl posoudit, zda patří do cílové skupiny.
6. V průběhu celého jednání se zájemcem si pracovník otázkami ověřuje, zda zájemce informacím porozuměl. V případě, že pracovník při osobním kontaktu neumí sám rozeznat souhlas či nesouhlas zájemce, zjišťuje od jeho průvodce (pokud je přítomen), jakým způsobem zájemce projevuje souhlas či nesouhlas.

5.1.3 Propagace projektu

V průběhu realizace projektu byla potřeba věnovat dostatek úsilí do propagace, která je nezbytná pro úspěšné zahájení a průběh projektu a následné naplnění indikátorů projektu stanovených na začátku projektu. Zpočátku jsme se zaměřili na představení projektu nejbližším kontaktům, zejména členům organizace Sluneční domov, z. s., ti představili projekt opět svým kontaktům, u kterých by mohli předpokládat aktivní účast v projektu. Dále jsme oslovili místní organizace (zejména Chráněná dílna sv. Prokop u Červeného Javoru, Diakonie ČCE Černý Most, Dětský domov Dolní Počernice, Městský úřad Dolní Počernice), kterým jsme projekt představili a následně zvali na pravidelné i nepravidelné aktivity. Tyto organizace a zejména klienti těchto organizací se mohli aktivně podílet na organizaci aktivit.

V počátku projektu byly také vytvořeny webové stránky www.slunecnidomovkc.mozello.cz a facebooková stránka facebook.com/komunitnicentrumslunecnidum, kde se mohli účastníci projektu dozvědět nejaktuálnější informace. Na facebookovém profilu jsme provedli několik reklamních kampaní. Účastníky jsme taktéž oslovovali emailem, pokud nám ho sdělili. Propagace probíhala i formou fyzického šíření letáků a plakátů na území městské části Dolní Počernice. Program na každý měsíc byl pravidelně vyvěšován na místních nástěnkách v Dolních Počernicích a u vchodu Komunitního centra.

Webové stránky disponovaly tímto obsahem: základní informace o komunitním centru, pro koho je primárně určen a že je vítán kdokoli, otevírací doba, program na každý měsíc, nabízené služby jako výtvarný klub, otevřená knihovna, komunitní zahrádka, workshopy apod. informace o organizaci Sluneční domov a též prvky povinné publicity.

Facebookové stránky jsme využívali především k uveřejnění programu komunitního centra, který jsme na vkládali ve formě událostí. Dále jsme vkládali fotografie z proběhlých akcí – jakýchkoli, kde vznikly zajímavé fotky, nejčastěji z větších akcí a také z různého tvoření. S příchodem GDPR jsme omezili publikované fotografie pouze na výtvořky našich klientů a vyhýbali jsme se publikování fotek, na kterých byli klienti zachyceni.

V praxi se nám pro předávání informací o plánovaných činnostech komunitního centra osvědčil osobní kontakt, kdy jsme se s řadou klientů, především s těmi, kteří KC navštěvovali pravidelně, domlouvali dopředu, kdy budou chtít přijít a co se zrovna bude dělat.

Dále byl osobní kontakt taktéž přínosný pro domlouvání s různými organizacemi, kdy jsme se na probíhající akci domlouvali na další, představovali program CS i veřejnosti.

Cílová skupina byla také velmi hojně oslovována pomocí kontaktování a informování subjektů, které spolupracují s cílovou skupinou (organizace poskytující sociální služby) a prostřednictvím našich spolupracujících subjektů

V průběhu realizace byla zveřejněna jedna tisková zpráva v místním Dolnopočernickém zpravodaji – [zde](#).

Během realizace projektu se nám čím dál tím více potvrdilo, že nejlepší propagace činností komunitního centra je osobní kontakt a dále poté facebooková stránka, která splňuje dostatečné spojení s návštěvníky KC, ať už se jedná o CS zvýhodněných osob nebo veřejnosti. Jak znevýhodněná osoba, tak veřejnost může kdykoli přes FB jednoduše kontaktovat pracovníky KC, reagovat na události, či zveřejněné fotky.

6 PROGRAM KOMUNITNÍHO CENTRA

Program kulturně komunitního centra Sluneční dům pro osoby se zdravotním postižením byl vytvořen na základě potřeb této cílové skupiny a na základě zkušeností členů organizace Sluneční domov, z. s. – vzhledem k tomu, že členové tohoto spolku mají přímou zkušenost s cílovou skupinou. Členové Slunečního domova chtěli svým dětem poskytnout prostor pro jejich postupné vyčlenění z rodiny a transformovat ho v postupné místní sociální začlenění do života místní komunity. Činnost komunitního centra sestávala ze sociálně intervenčních, sociálně aktivizačních a zájmových aktivit, které byly rozloženy mezi pravidelný program a jednorázové tematické události. Jednorázové tematické události jako různé sešlosti, slavnosti, plesy, výstavy tvořivých děl pro širší veřejnost doplňovaly pravidelný program a přispívaly tak k rozvoji místního společenství. Pravidelné aktivity byly zaměřené na zejména na rozvoj uměleckého a estetického cítění, pohyb a environmentální cítění. Aktivit se mohly účastnit jak osoby z cílové skupiny, tak občané místní komunity. Aktivity probíhaly jak v prostorách komunitního centra, tak v mnoha dalších prostorách, ať už společných komunitních, či prostorách zainteresovaných subjektů.

Pravidelné i nepravidelné aktivity komunitního centra byly v průběhu realizace projektu upravovány dle potřeb cílové skupiny i místní komunity, ale i spolupracujících organizací. Z počátku realizace byl nastaven harmonogram aktivit a jejich obsah dle předpokládaných časových možností na základě zkušeností realizačního týmu a potřeb osob se zdravotním postižením rodičů účastníků, tedy členů Slunečního domova, z. s. Program byl následně upravován do finální podoby tak, aby vyhovovala co největšímu počtu účastníků projektu. Program byl následně upravován také dle přání účastníků, která byla v průběhu realizace vyslyšena a v co největším rozsahu implementována do činnosti komunitního centra. Příkladem je například přání účastníků navštěvovat kino či účastnit se výletů do okolí. Na základě těchto změn byl poté upraven rozpočet projektu, aby mohly být tyto aktivity organizovány.

6.1 Původní program schválený v projektu

Původní program komunitního centra uvedený v žádosti o podporu měl před zahájením realizace projektu následující podobu:

Pravidelné aktivity kulturně komunitního centra během pěti pracovních dnů:

- 1.den: aktivity nízkoprahového a bezprahového charakteru pro jednotlivé skupiny osob
- 2.den: projekty zvyšující povědomí o problémech života ohrožených skupin osob, jejich potřebách i problematice soužití v rámci města
- 3.den: osvětové, preventivní a informační aktivity na podporu zdravého životního stylu u osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených
- 4.den: sociálně kulturní aktivity,
- 5.den: volnočasové aktivity nekomerčního charakteru

Navržený program komunitního centra byl v průběhu realizace projektu několikrát upravován do podoby, která měla za úkol zkombinovat aktuální potřeby a přání účastníků projektu a naplnění stanovených indikátorů. Vzhledem k velkému počtu zapojených účastníků bylo potřeba program upravovat dle aktuálních potřeb účastníků a spolupracujících, kteří se právě aktivit účastnili. Tyto potřeby a přání jsme museli přizpůsobovat také potřebám místní komunity, tedy veřejnosti, a nalézt tak shodu či vhodný kompromis. Potřeba všech účastníků jsme zaznamenávali, buď v rámci dotazníkového šetření a především pak na základě ústní domluvy.

6.2 Finální program komunitního centra

V rámci typu podpory „Komunitní aktivity“ jsme rozřadili pravidelné a nepravidelné aktivity do následujících typů aktivit:

Sociálně kulturní aktivity

- Např. výstava s vernisáží na téma problematiky osob z CS – Výstava probíhala ve spolupráci se spolupracující organizací Helpless o.p.s. v Městském domě ve Zbraslavi, na organizačním zajištění se aktivně podíleli osoby z CS. Vystavena byla jak umělecká díla osob z CS, tak místních umělců.
- Setkání u ohně, setkání/posezení se sousedy – posezení probíhala v letním období na zahradě komunitního centra.
- Tematický dvoudenní workshop (Halloween, vydlabávání dýní)
- Tematické workshopy na téma Vánočních a Velikonočních tradic a svátků (tvoření vánočních ozdob, výroba adventních věnců, sněhuláků, stromečků, pečení vánočních

ozdob a perníčků, zdobení vajec, pečení Velikonočního zajíce, tvorba ozdob, vyrábění svíček ze včelího vosku apod.)

Environmentální aktivity

- Komunitní zahrada, jak ve vnějších prostorách, tak vnitřní malá zahrádka, resp. truhlíky a květináče (při nepříznivém počasí). Vysévali a sázeli jsme různé bylinky, rajčata, osoby z CS se přímo zapojovali do prací na zahrádce.
- Procházky v blízkém okolí – zejména do parku v Dolních Počernicích aj.

Výchovně vzdělávací akce

- Výtvarný klub – probíhal pravidelně s cílem rozvoje jemné motoriky osob z CS a jejich umělecko-estetického cítění. Výtvarný klub se zaměřoval zejména na malování, vytváření věcí z použitých materiálů, vytváření dekorativních předmětů apod.
- Tvořivé workshopy – probíhaly taktéž pravidelně, zahrnuli jsme sem ostatní workshopy, které nejsou zaměřené na výtvarnou činnost, např. jsme vyráběli různé dekorativní předměty z použitých materiálů, které by se jinak vyhodili, např. z PET lahví, různých krabiček, plat od vajec, ruliček od toaletního papíru, zavařovacích sklenic apod. Vyráběli jsme např. jednoduché hudební nástroje, sněžítka, svícný, mýdla, svíčky, ptáčky, miminka, dekorativní předměty ze staré látky, vonné sáčky z bylinek z komunitní zahrádky apod.

Volnočasové aktivity

- Pohybové aktivity – snažili jsme se s účastníky projektu, i navzdory jejich fyzickému postižení, se s nimi pohybovat, hrát pohybové hry, dělat procházky, bruslit apod. tak aby si uvědomili, že spoustu aktivit mohou dělat přes své postižení a že se tak mohou zapojit do komunity ve svém okolí.
- Hraní společenských her – rozvíjeli jsme s cílovou skupinou jejich logické uvažování.
- Čtení z knih z otevřené knihovny – probíhalo veřejné předčítání knih na různá témata
- Hudební klub – s účastníky projektu jsme společně zpívali s doprovodem na ukulele lidové a známé písničky.

Osvětové, preventivní a informační aktivity určené pro osoby sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené

- Promítání filmů – Dokumentární klub s tematikou problematiky osob se zdravotním postižením. Promítání filmů zpočátku probíhalo nepravidelně vzhledem k tomu, že dataprojektor a plátno jsme museli zapůjčovat od MČ Dolní Počernice. V průběhu projektu byla schválena Žádost o změnu, na základě které jsme koupili vlastní dataprojektor a plátno a od té doby jsme tuto aktivitu realizovali pravidelně.

- Vaříme zdravě v komunitním centru – osoby z CS se aktivně podíleli na přípravě jídla, které jsme poté společně uvařili. Podporovali jsme tak jejich motoriku a připravovali je na případné osamostatnění v jejich životě a na plánové chráněné bydlení. S osobami z CS jsme vařili jednoduché a zdravé recepty, které sami zvládnou.

Poradenské aktivity

- Individuální a skupinová poradenství - jednalo se především o opakované konzultace pro CS, která zahrnovala hledání sociální služby osobní asistence a jiných sociálních služeb a podpor, hledání možného pracovního místa a zprostředkování kontaktu se zaměstnavatelem, pomoc se zpracováním životopisu a krátkého motivačního dopisu, osobních problémů s bydlením, případně vyhledávání vhodného chráněného bydlení, řešení finanční situace a možnosti řešení této situace s důrazem na zvýšení finanční gramotnosti a obecně také pomoc v řešení osobních problémů. U poradenství byla vždy klíčová důvěra mezi pracovníkem a klientem, tedy častěji o poradenství projevíli zájem ty osoby, které KC navštěvovaly pravidelně.

Níže v tabulce č. 1 byly aktivity komunitního centra rozděleny do harmonogramu týdne. Harmonogram měl tuto finální podobu:

Tab. 1: Program pravidelných a nepravidelných aktivit komunitního centra

Den	Čas (otevřeno od - do)	Typ aktivity	Typ aktivity v žádosti o podporu
Pondělí	10:00 – 15:00	Volnočasové a poradenské aktivity: Den zaměřený na rozvíjení umělecko-estetického cítění. V průběhu celého dne byla možnost navštívit komunitní centrum, využít ke vzdělávání PC, navštívit otevřenou knihovnu apod. V případě zájmu jsme poskytovali osobní poradenství.	Aktivity nízkoprahového a bezprahového charakteru pro jednotlivé skupiny osob
	15:00 – 18:00	Probíhal výtvarný workshop.	
Úterý	9:00 – 15:00	Osvětové, preventivní a informační aktivity určené pro osob sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené, volnočasové a poradenské aktivity: V průběhu celého dne byla možnost navštívit komunitní centrum, využít ke vzdělávání PC, navštívit otevřenou knihovnu apod.	Projekty zvyšující povědomí o problémech života ohrožených skupin osob, jejich potřebách i problematice soužití v rámci města

		V případě zájmu jsme poskytovali osobní poradenství.	
	18:00 – 20:00	Probíhalo promítání dokumentárních filmů zaměřených na tematiku života lidí s postižením a dále diskuze na téma života lidí s postižením.	
Středa	9:00 – 15:00	Osvětové, preventivní a informační aktivity na podporu zdravého životního stylu u osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených a poradenské aktivity: Společné vaření v komunitním centru dle zájmu účastníků projektu. V průběhu dne byla možnost navštívit komunitní centrum, využít ke vzdělávání PC, či navštívit otevřenou knihovnu a odpočinkovou místnost. V případě zájmu jsme poskytovali osobní poradenství.	Osvětové, preventivní a informační aktivity na podporu zdravého životního stylu u osob
Čtvrtek	08:00 – 16:00	Sociálně kulturní a environmentální aktivity: Den zaměřený na environmentální tematiku týkající se vztahu k přírodě a zahradě. Účastníci pomáhali na zahradě a vytvářeli si tak vztah k přírodě a práci na zahradě. Probíhalo společné povídání o přírodě. Např. společná posezení cílové skupiny a místní komunity, povídání a posezení u ohně aj.	Sociálně kulturní aktivity
Pátek	9:00 – 15:00	Volnočasové aktivity a poradenské aktivity: Den zaměřený na volnočasové aktivity. Uživatelé mohli využít materiální zabezpečení komunitního centra. K dispozici byly různé hry a aktivity. Lidé mohli přijít a v průběhu dne využít tyto aktivity. Využít ke vzdělávání PC, navštívit otevřenou knihovnu. V případě zájmu jsme poskytovali osobní poradenství.	Volnočasové aktivity nekomerčního charakteru

Tato podoba finálního programu se osvědčila a v nezměněné podobě probíhala v podstatě po většinu času realizace projektu. Tato podoba byla obohacována o další nápady, další akce a setkání, ale v zásadě se stále držela výš uvedené finální podoby.

Mimo otevírací dobu se komunitní sociální pracovníci připravovali na pravidelné a nepravidelné aktivity, nakupovali spotřební materiál, domlouvali spolupráci s místními aktéry a vnějšími zainteresovanými organizacemi, a také aktivizovali osoby z cílové skupiny i místní komunity apod.

6.2.1 Pravidelné aktivity

Pravidelné aktivity zahrnovaly každotýdenní výtvarný klub, vzdělávací a zájmové činnosti, kurzy vaření, nácvik běžných domácích činností či environmentální aktivity ve formě zvelebování komunitní zahrádky a životního prostředí v městské části Praha Dolní Počernice. Obecně jsme se především u pravidelných aktivit chtěli vyhnout nudě, a nabídnout co nejzajímavější činnosti, které by byly schopné zaujmout jak CS, tak veřejnost. Co se týče výtvarného klubu, tam jsme se vyhýbali běžnému malování nebo tradičnímu tvoření, proto jsme a často zvali různé lektory na speciální tvoření, kteří používali z netradičních materiálu a netradiční postupy.

- Výtvarný klub – v rámci výchovně vzdělávacích aktivit probíhal každé pondělí Výtvarný klub, jehož délka byla 3 hodiny. Účastníci se v rámci této aktivity učili různých tradičním i novým technikám výtvarného umění. V rámci této aktivity jsme se snažili využívat co nejvíce již použitých materiálů, které by se již jinak nevyužily nebo byly určeny k vyhození. Taktéž jde o materiály, které jsou běžně dostupné, což je také nesporná výhoda. Zároveň jsme využívali netradičních výtvarných technik, aby tvoření bylo zábavné a pokaždé jiné. Metodika Výtvarného klubu je v příloze.
- Hudební klub – tato aktivita probíhala formou společného zpívání a hraní na hudební nástroje se zpěvníkem. Zpěvník byl sestaven sociálními pracovníky, vybrány byly známé a lidové písničky, aby zaujaly klienty a mohli všichni společně zpívat nebo hrát. Ve zpěvníku se nám sešlo cca 30 písniček. Základní hudební nástroj byl ukulele. Hudební klub většinou probíhal ve spojení s nějakou náročnější aktivitou a byl považován spíše za odpočinkovou aktivitu, která měla vyvážit tu náročnější. Metodika Hudebního klubu je v příloze.
- Nácvik domácích činností – nejrůznější činnost, které měly účastníky naučit na budoucí samostatný život ať už v chráněném bydlení či jinde. Nácvik zahrnoval aktivity jako vaření, pečení, úklid po svém tvoření např. v rámci výtvarného klubu.

- Tematická promítání – byla vybírána taková témata, která zaujala jak cílovou skupinu, tak místní komunit. Probíhala promítání naučných filmů a dokumentů, které měly zábavnou formou poukázat na danou problematiku.
- Volnočasové aktivity – např. pravidelná setkání u ohně v létě apod.
- Pohybové aktivity – pravidelné pohybové hry, ať už ve vnitřních prostorách, tak venku. Snažíme se s účastníky projektu (CS) i navzdory jejich fyzickému postižení se s nimi pohybovat, hrajeme pohybové hry, zkusíme ping pong či badminton, chodíme na procházky, apod.

Metodiky pro některé pravidelné aktivity jsou v příloze, v kapitole 12:

12.2 Metodika Hudebního klubu

12.5 Metodika Výtvarného klubu

6.2.2 Nepravidelné aktivity

Nepravidelné aktivity zahrnovaly jednorázové akce, které obohacovaly pravidelný program komunitního centra. Charakter nepravidelné aktivity v podstatě umožňuje jakoukoli formu setkávání, proto se za celou realizaci uskutečnila řada setkání, které je občas těžké vymezit přímo na nepravidelné nebo pravidelné aktivity.

- Tvořivé workshopy – V nepravidelných termínech probíhaly tematické tvořivé workshopy, které byly zaměřeny na dané období v roce (např. roční období, svátky – Vánoce, Velikonoce, Halloween apod.). V rámci těchto tematických workshopů se vyráběly, např. adventní věnce, svíčky z plátů včelího vosku ale i litého vosku, barvení vajíček, dlabali jsme dýně. Dále probíhaly tvořivé workshopy různého zaměření, například se vyráběli stojánky na fotografie, květináče s PET lahví, krmítka a pletly se šály a podsedky z měkoučké Maxi Teddy vlny, vyráběla se sněžitka, látkové loutky a řada dalších.
- Společenský ples – vzhledem k tomu, že prostory komunitního centra nejsou dostatečné pro pořádání společenského plesu, byl pro tento účel vybrán Hotel Svornost, kde se plesy běžně pořádají. Tato akce byla zorganizována společně s Chráněnou dílnou sv. Prokop a CS se zapojila do příprav tak i na večerní veselí. Ples se sešel s velkým úspěchem, zúčastnilo se cca 200 osob.
- Projekt „Hmyzákov“ – Hmyzákov je dřevěný domeček pro hmyz, který jsme na několik etap postupně s návštěvníky vyráběli, a nyní je umístěn na zahradě KC. Další Hmyzí domovy jsme vyráběli se spolupracujícími organizacemi, pokud se jim myšlenka zalíbila.

- Projekt „Otevřené knihovny“ – dnes již poměrně rozšířené knihovny po městech, či různých veřejných místech, vytvořili jsme si také takovou knihovnu
- Přednášky – probíhaly zejména cestovatelské přednášky, často s pojené s možnostmi pro osoby se zdravotním postižením nebo se sociální prací. Podařilo se nám domluvit poměrně rozličný a široký obsah cestovatelských přednášek: O Doprovázených poutích, Pouť do Santiaga de Compostela, Norsko – o cestě, jídle a bezbariérovosti, Mexiko, Jihoafrická republika očima studentky sociální práce. Dále několikrát proběhly přednášky o plastech spojené s vyráběním vlastní udržitelné tašky, kterou si pak účastníci odnesli domů, aby si na dalším nákupu nemuseli kupovat další igelitové tašky nebo výroby koše na tříděné odpady. Když to bylo časově možné, připravovali jsme s CS jednoduché občerstvení, které poté přednášky zpříjemnilo.
- Výstavy – za realizaci se nám podařilo uskutečnit 3 výstavy:
 1. Výstava s vernisáží na téma problematiky osob z CS – Výstava probíhala ve spolupráci se spolupracující organizací Helpless o. p. s. v Městském domě ve Zbraslavi, na organizačním zajištění se aktivně podíleli osoby z CS. Vystavena byla jak umělecká díla osob z CS, tak místních umělců.
 2. Výstava – Dva světy - výstava obrazů místního počernického umělce a jednoho našeho soc. pracovníka, na organizačním zajištění se aktivně podíleli osoby z CS
 3. Výstava – Naše obrázky – výstava obrazů návštěvníků KC vytvořených v rámci výtvarných klubů, ukázka různých technik tvoření, např. tzv. malování provázkem, na organizačním zajištění se aktivně podíleli osoby z CS
- Kulturní akce, která byla organizována se Střediskem Černý Most, pro návštěvníky CS a místní komunitu byl připraven různorodý program: divadlo, pohybové pásmo pro děti, vystoupení hudebních kapel, výměnný bazárek, možnost výroby placek, CS se zapojila do příprav tak i na večerní veselí.
- Vaříme zdravě v komunitním centru – osoby z CS se aktivně podílejí na přípravě jídla, které společně uvaříme. Podporuje to jejich motoriku a připravuje je to na případně osamostatnění v jejich životě a na plánové chráněné bydlení. Vaříme s osobami z CS jednoduché a zdravé recepty, které sami zvládnou. Zároveň vaříme z dobře dostupných surovin.
- Mezi další oblíbené nepravidelné aktivity patřilo i kino, různé menší výlety a v zimních měsících bruslení.

- Divadelní představení Vedle Jedle – Vedle Jedle je skupina dvou divadelních souborů, kde hrají i lidé s postižením. KC Sluneční dům společně se DOZP Sulická pozvalo tyto dva divadelní soubory, aby zahrály na veřejném představení, kde mimo veřejnosti byli i lidé s postižením. Představení se zúčastnilo cca 100 osob.

Metodiky některých nepravidelných aktivit jsou v přílohách, v kapitole 12:

12.3 Metodika Komunitní zahrádka

12.4 Metodika Vaření

12.6 Metodika „Hmyzákov“

12.7 Metodika „Otevřená knihovna“

7 SPOLUPRÁCE S VNĚJŠÍMI ZAJINTERESOVANÝMI SUBJEKTY

7.1 Metody zapojení vnějších zainteresovaných subjektů

Na základě již fungující spolupráce Slunečního domova, z. s. s dalšími organizacemi zabývající se podobným tématem jsme tyto organizace oslovili s dotazem zapojení se do projektu. Klienti těchto organizací se následně zapojili do projektu Komunitní centrum Sluneční dům, případně jsme organizovali s těmito subjekty společné akce, workshopy, přednášky, divadla a řadu dalších věcí na podporu osob se zdravotním postižením.

Pro kontaktování zapojených subjektů byly stěžejní kontakty organizace Sluneční domov, a to zejména Chráněná dílna svatý Prokop u červeného javoru.

Vzhledem k cílové skupině bylo důležité kontaktovat organizace sdružující osoby se zdravotním postižením, tzn. zapojené subjekty. Lze říci, že to je nejvhodnější forma zachycení osob z CS. Zde velmi dobře fungují neformální vztahy sociálních pracovníků, kteří se pochybují ve stejné oblasti. Síť organizací zaměřená na osoby se zdravotním postižením v Praze není nepřehledná a tak je velmi jednoduché se dostat do kontaktu s řadou dalších organizací či sociálních pracovníků. Sociální pracovník s vytvořenými fungujícími vztahy v rámci této sítě je pro organizaci k nezaplacení, je potom snazší navázat spolupráci s organizací a následně se snadněji oslovuje CS. Dále díky vzájemným výpomocem při organizování různých akcí, se organizace navzájem více sdružují, ověřují se navzájem a posilují své spolupráce.

7.2 Zapojené subjekty

Vedle Jedle - je skupina dvou divadelních souborů, kde hrají i lidé s postižením. KC Sluneční dům společně s DOZP Sulická pozvalo tyto dva divadelní soubory, aby zahráli na veřejném představení, kde mimo veřejnosti byli i lidé s postižením. Představení se zúčastnilo cca 100 osob.

Chráněná dílna sv. Prokopa u Červeného Javoru – s touto organizací se spolupracovalo hned od začátku projektu a spolupráce pokračovala po celou dobu, zpravidla jednou týdně probíhal výtvarný workshop, občasně zahradní slavnost, a jednou ples v Dolních Počernicích.

Středisko Černý Most – nepravidelně probíhaly většinou tvořivé workshopy, společně probíhalo bruslení, návštěvy kina a stavění knihovny, neboli otevřené knihovny

Domov pro osoby se zdravotním postižením Sulická – nepravidelné aktivity např. divadelní představení, ale jinak řada dalších setkání

Dětský domov Dolní Počernice – CS pomáhala na 19. ročníku Běhu babího léta, který pořádal Dětský domov Dolní Počernice v nádherném Zámeckém parku v Dolních Počernicích. Na této akci bylo účastníků řad veřejnosti, CS se dobře propojovala

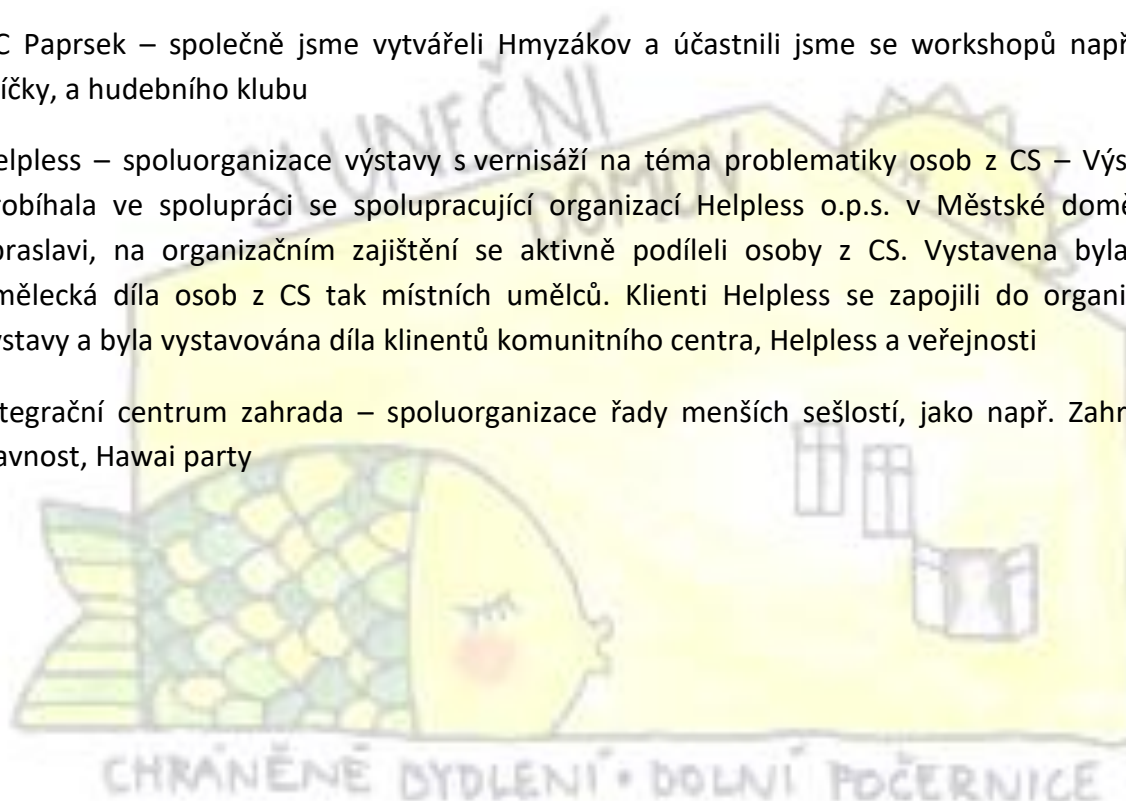
Medou z. s. - čas od času nás navštívili klienti z organizace Medou, pro které byl vždy připraven nějaký program, výlet, posezení u ohně a opékání špekáčků, CS se zapojovala do příprav např. připravovala drobné občerstvení

MČ Dolní Počernice – spolupráce v rámci propagace – měsíční program KC na webu MČ Dolních Počernic a taktéž v papírové podobě v infocentru

DC Paprsek – společně jsme vytvářeli Hmyzákov a účastnili jsme se workshopů např. na svíčky, a hudebního klubu

Helpless – spoluorganizace výstavy s vernisáží na téma problematiky osob z CS – Výstava probíhala ve spolupráci se spolupracující organizací Helpless o.p.s. v Městské domě ve Zbraslavi, na organizačním zajištění se aktivně podíleli osoby z CS. Vystavena byla jak umělecká díla osob z CS tak místních umělců. Klienti Helpless se zapojili do organizace výstavy a byla vystavována díla klientů komunitního centra, Helpless a veřejnosti

Integrační centrum zahrada – spoluorganizace řady menších sešlostí, jako např. Zahradní slavnost, Hawai party

8 EVALUACE ČINNOSTI KOMUNITNÍHO CENTRA

8.1 Jakou změnu realizace projektu přinesla

Díky realizace projektu mohlo dojít ke vzniku a rozvoji kulturně komunitního centra Sluneční dům, které mělo pozitivní dopad na aktivizaci místního společenství, jak na území městské části Praha – Dolní Počernice, tak na území Hlavního města Prahy. Změny projekt přinesl jak u cílové skupiny osob se zdravotním postižením, tak u místní komunity, která představuje obyvatele Dolních Počernic i Hlavního města Prahy, veřejnost, ale i osob blízkých cílové skupině. Díky projektu byly realizovány sociálně intervenční, sociálně aktivizační a zájmové aktivity, jež směřovaly k aktivní participaci osob z cílové skupiny k posilování sociální soudržnosti na úrovni místní komunity. Aktivity měly přesah nad rámec komunity a měly dopad zlepšení schopnosti sociálního fungování osob se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí. V projektu došlo k aktivní participaci lidí z cílové skupiny i místní komunity. Do aktivit byly zapojeny místní poskytovatelé služby, tzv. místní aktéři, vzdělávací a kulturní instituce. Projekt tak podpořil rozvoj činnosti a samostatnosti členů komunity při řešení sdílených problémů a také ke změně pasivního postoje a přístupu v aktivní.

Zjišťování zpětné vazby od účastníků projektu

Za účelem zhodnocení činnosti komunitního centra a jeho přínosu pro účastníky i místní komunitu byla v průběhu realizace projektu získávána zpětná vazba od účastníků projektu.

Metody pro zjišťování zpětné vazby

Pro zjišťování zpětné vazby od účastníků projektu byla zvolena dotazníková metoda a osobní rozhovory s účastníky. Zpětná vazba pomocí dotazníků byla zjišťována jedenkrát, neboť na základě osobních rozhovorů s účastníky potažmo se spolupracujícími organizacím, které byly velmi časté, jsme neměli podněty k dalšímu šetření.

Vyhodnocení zpětné vazby

Výsledky dotazníkové šetření, ukazují na úspěšnou realizaci projektu.

První dotazníkové šetření

Prvního dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 11 osob z cílové skupiny, tedy osob se zdravotním postižením, 63,6 % (n=7) mužů, 36,4 % (n=4) žen; 63,6 % (n=7) osob mezi 35 – 65 lety, 36,4 % (n=4) osob mezi 18 – 35 lety; z toho 60 % (n=6) se středoškolským vzděláním,

maturitou či výučním listem a 40 % (n=4) se základním vzděláním; 54,5 % (n=6) dotázaných byly neaktivní osoby, 18,2 % (n=2) zaměstnaní a 18,2 % (n=2) nezaměstnaní. Toto šetření probíhalo v druhém půlroce realizace projektu. Dotazníky byly distribuovány elektronicky (e-mailem a skrze www.surveymonkey.com) a dále ve fyzické podobě. Dotazníky vyplňovali samotné osoby se zdravotním postižením, jejich zákonní zástupci či byly vyplněny ve spolupráci se zaměstnancem komunitního centra.

Z prvního dotazníkového šetření jsme měli tyto závěry:

- 1) Všem dotázaným (n=11, 100 %) se v komunitním centru líbilo, cítili se zde pohodlně a pociťovali přátelské prostředí
- 2) Účastníci nejraději navštěvovali tyto aktivity:
 - i. Výtvarný klub (n=9, 81,8 %)
 - ii. Vaření a pečení (n=4, 36,4 %)
 - iii. Tvořivé workshopy (n=10, 90,9 %)
 - iv. Jednorázové akce – Zahradní slavnost, výstavy, svátek sousedů... (n=9, 81,8 %)
 - v. Komunitní zahrádka (n=3, 27,3 %)
 - vi. Filmová promítání (n=2, 18,2 %)
 - vii. Pohybové aktivity (hry) (n=4, 36,4 %)
 - viii. Posezení u ohně (n=7, 63,6 %)
- 3) Všichni dotázaní (n=11, 100 %) byli spokojeni s aktivitami komunitního centra
- 4) Nicméně, účastníci uvedli, že by uvítali širší nabídku aktivit, např.: různé terapie (canisterapie), návštěva kina, či cvičení. Tyto aktivity byly následně zahrnuty do budoucího programu.
- 5) Všichni dotázaní (n=11, 100 %) uvedli, že jsou dostatečně informováni o plánovaných aktivitách.
- 6) Nejvíce účastníků se o aktivitách projektu dozvídali od:
 - i. Zaměstnanců komunitního centra (n=5, 55,6 %)
 - ii. Z webových stránek nebo facebooku (n=4, 44,4 %)
 - iii. Jiné (od spolupracující organizace) (n=3, 33,3 %)
 - iv. Z vyvěšených letáků (n=2, 22,2 %)
 - v. známého/příbuzného/rodičů (n=0, 0 %)
 - vi. Z webových stránek městské části (n=0, 0 %)
- 7) Účastníci uvedli, že jim nejvíce vyhovuje předávání informací skrze:
 - i. Osobní kontakt (n=9, 81,8 %)
 - ii. E-mail (n=4, 36,4 %)
 - iii. Webové stránky (n=2, 18,2 %)
 - iv. Facebook (n=2, 18,2 %)
 - v. Letáky na nástěnkách městské části (n=0, 0 %)

- vi. Webové stránky městské části (n=0, 0 %)
- vii. Na nástěnce komunitního centra (n=0, 0 %)
- 8) Všichni dotázaní uvedli, že jsou spokojeni s přístupem zaměstnanců komunitního centra.
- 9) Všem dotázaným vyhovovala otevírací doba komunitního centra.
- 10) 90,9 % (n=10) dotázaných by doporučilo komunitní centrum svým přátelům, 9,1 % (n=1) neví.

Doporučení pro další realizaci/pokračování komunitního centra

Z dotazníků vyplynulo, že klienti by rádi zařadili aktivitu jako návštěvy kin a výlety např. na bruslení, všechny tyto aktivity jsme následně zařadili a v praxi se nám posléze ověřilo, že o ně byl opravdu stálý zájem.

Taktéž se nám potvrdilo, že jako propagace je nejlepší osobní kontakt, tedy zkušenost, jakou s námi klient měl a od toho se dále často odvíjí jeho další zájem o naše aktivity.

9 PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

V průběhu projektu jsme u některých účastníků mohli pozorovat velmi významné změny v jejich osobním životě. Tyto změny byly různé, ale často vedly k pozitivní změně, která měla ať už menší či větší dopad na jejich budoucí situaci. Níže jsou popsány jednotlivé příklady dobré praxe projektu, které byly pozorovány u účastníků, tedy osob se zdravotním postižením.

Roman

Klient Roman nás kontaktoval na základě letáčku, kde jej zaujal nácvik praktických dovedností. Po společné domluvě nás Roman navštívil a my jsme jej seznámili s jednotlivými aktivitami komunitního centra. Roman nás požádal o pomoc při učení se s elektrickou troubou, kterou si k nám později přivezl. V rámci nácviku vaření se domlouváme na receptech, které budeme další týden vařit a den před vyrážíme s klientem na nákup. Cílem společného nákupu je, aby si klienti osvojili základy finanční gramotnosti. V den vaření si zopakujeme, které suroviny budeme používat, jak se pěstují (s těmito získanými informacemi můžeme dále pracovat při environmentálních aktivitách). Klient pomáhá s přípravou oběda (krájí, očišťuje suroviny, myje nádobí – tím si klient rozvíjí jemnou motoriku). Učí se základům stolování. V rámci nácviku vaření klient zjistil, že by ho bavila práce v kuchyni. Klient projevil zájem o získání dalšího zaměstnání, které by mohl vykonávat 2 dny v týdnu, proto jsme mu poskytli pracovní poradenství a společně jsme na internetu hledali zaměstnání, které by bylo pro něj vhodné. Pro nácvik jemné motoriky dále klient navštěvuje výtvarné aktivity (stříhá, lepí, maluje...).

David

Klienta k nám přivedla naše spolupracující organizace. David k nám přišel s tím, že si chce najít zaměstnání. Naše komunitní centrum navštěvoval 2 měsíce, aby si osvojil pravidelnou docházku a nácvik pracovních dovedností, které později využil v zaměstnání. Klient využíval možnosti přístupu na internet, kde si udržoval sociální kontakt s okolím. Dále s námi vařil, vytvářel dekorativní výrobky, maloval, zpíval. V průběhu docházky do KC si zprostředkovaně našel zaměstnání – výroba pochoutek pro zvířata, kde využil svou jemnou motoriku, kterou jsme u něj rozvíjeli.

Vojtěch

Klient Vojtěch k nám chodí trávit svůj volný čas. Navštěvuje výtvarný klub, kde má možnost se seberealizovat v rámci různých výtvarných technik. V průběhu prvních hodin výtvarných workshopů se klient ostýchal, bál se, že neumí malovat, sociální pracovník mu vysvětlil, že nic co namaluje, není špatně. Během dalších výtvarných klubů se klient dokázal uvolnit a zjistil,

že malování může být jedna z forem relaxace a moc ho to baví. Klient projevil zájem o učení se dorozumívání pomocí alternativní komunikace (komunikační tabulky, znaková řeč). Uvědomuje si své omezení v oblasti verbální komunikace.

Mírek

Klient Mírek se rozhodl navštěvovat komunitní centrum, aby se sdružoval s lidmi, nezůstával v nečinnosti a naučil se zde něco nového. Pravidelně nás navštěvuje na nácvik vaření, na základy používání PC, jeho programů a internetu. Při používání PC se naučil, jak upravit textový dokument podle předlohy. Při hraní logické hry trénuje paměť, logické myšlení a trpělivost. Při vaření se snažíme najít kompromisy, aby mu příprava pokrmu vyhovovala. Klient má základy vaření z rodiny, a proto mu naše aktivity slouží k uchování těchto dovedností nebo k jejich rozvíjení. Chtěl aktivně trávit svůj den.

10 ZÁVĚR A SHRNUÍ REALIZACE KOMUNITNÍHO CENTRA

Realizace Komunitního centra posílila samotné organizaci Sluneční domov pozici v síti organizací zaměřených na problematiku OZP. Díky projektu se ověřila spolupráce s řadou dalších organizací a Slunečního Domu, kterých Sluneční dům nyní může využít a stavět na nich další své budoucí směřování. Přínos je pochopitelně oboustranný, tedy i na straně spolupracujících organizací, které nadále se Slunečním domovem mohou pokračovat v dalších různých aktivitách a připravit tak i pro své klienty širší zapojení, právě přes činnosti Slunečního domova. Takto vzniklé dobré vztahy mezi organizacemi napomáhají a rozšiřují možnosti znevýhodněným osobám snadněji se začlenit do společnosti.

Co se týče naplňování indikátorů, rádi konstatujeme, že probíhalo v podstatě průběžně. Pouze z počátku byl pomalejší rozjezd, nicméně od první třetiny realizace byla návštěvnost a příchody nových návštěvníků vyrovnané, což přisuzujeme časově vyváženému programu především, co se týče nepravidelných aktivit (přibližně jednou za měsíc např. kulturní akce, přednášky apod.)

Celkem Komunitní centrum nebo navštívilo za dva roky realizace 110 osob z CS, a stovky osob z místní komunity. Do těchto čísel zahrnujeme všechny aktivity, které KC Sluneční dům realizoval sám nebo ve spolupráci s dalšími organizacemi.

Potvrdili jsme si, že nejlepší propagace je osobní kontakt a správně odvedená práce. Toto spojení nám přinášelo další klienty a další spolupráce s organizacemi. Klienti se na aktivity KC vraceli především díky jejich dobré zkušenosti s naší prací, díky našemu pozitivnímu přístupu k nim a taktéž díky zajímavému programu. Jakýkoli klient, který byl u nás v KC spokojený, je nejlepší odměna pro nás. Z častých osobní interakcí s návštěvníky komunitního centra, tedy s CS i s veřejností, cítíme jejich spokojenost s časem stráveným s námi a jsme si jisti, že jsme dopomohli těmto dvou skupinám k lepšímu sociálnímu propojení, hlavní cíl komunitního centra tedy považujeme za splněný.

11 PŘÍLOHY

11.1 Evaluační dotazník

Dotazník spokojenosti účastníků s Komunitním centrem Sluneční dům

Vážení návštěvníci komunitního centra, rádi bychom naše komunitní centrum co nejvíce přizpůsobili Vaším potřebám, proto potřebujeme vědět, jak jste u nás spokojeni, případně co bychom mohli zlepšit v budoucnu. Obracíme se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku.

Tento dotazník je anonymní, jeho vyplnění je dobrovolné.

Prosím označte dvojklikem do

1. Líbí se Vám v našem komunitním centru? Cítíte se v komunitním centru pohodlně, je zde přátelské prostředí? (Označte jednu odpověď)

- Ano
- Ne
- Nevím

Pokud odpovíte ne, napište prosím důvod, případně co bychom mohli zlepšit: _____

2. Jaké aktivity navštěvujete nejraději? (Můžete označit více odpovědí)

- Výtvarný klub
- Vaření a pečení
- Tvořivé workshopy (svíčky, mýdla, ptáčci a další..)
- Jednorázové akce (Zahradní slavnost, Výstava, Svátek sousedů a další..)
- Komunitní zahrádka
- Filmová promítání
- Pohybové aktivity
- Posezení u ohně
- Jiné (napište): _____

3. Jste s našimi aktivitami spokojeni? (Označte jednu odpověď)

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Nevím
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a

Pokud nejste spokojeni, jaký je Váš důvod? Co bychom mohli zlepšit: _____

4. Uvítal/a byste širší nabídku aktivit? Pokud ano, napište prosím, o jaké aktivity byste měl/a zájem. (V případě většího zájmu můžeme tyto aktivity zařadit do programu)

5. Dostáváte pravidelné a dostatečné informace o aktivitách komunitního centra? (Označte jednu odpověď)

- Ano
- Ne
- Částečně

Pokud odpovíte ne, napište prosím, co bychom mohli zlepšit, abyste byli lépe informováni: _____

6. Odkud se o našich aktivitách dozvídáte? (Můžete označit více odpovědí)

- od známého/příbuzného/rodičů
- od zaměstnanců komunitního centra
- z našich webových stránek nebo facebooku

- z webových stránek městské části
- z vyvěšených letáků
- jiné (napište): _____

7. Jaký způsob předávání informací Vám nejvíce vyhovuje? (Můžete označit více odpovědí)

- E-mail
- Webové stránky komunitního centra
- Facebook komunitního centra
- Osobní kontakt
- Letáky na nástěnkách městské části
- Webové stránky městské části
- Na nástěnce komunitního centra

8. Jak jste spokojeni s přístupem našich pracovníků? (Označte jednu odpověď)

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Nevím
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a

Pokud nejste spokojeni, jaký je Váš důvod? Co bychom mohli zlepšit?: _____

9. Vyhovuje Vám otevírací doba komunitního centra?

- Ano
- Ne
- Částečně

Pokud Vám otevírací doba nevyhovuje, uveďte, jaká otevírací doba by Vám vyhovovala více:

10. Doporučil/a byste Komunitní centrum Sluneční dům svým přátelům?

- Ano
 Ne
 Nevím

10. Napadají Vás nějaké další organizace, které by se na komunitních aktivitách mohly podílet?

9. Napadá Vás cokoli, co bychom mohli dělat jinak/lépe?

IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY:

1. Označte ty řádky, které Vás vystihují:

- osoby bez přístřeší a osoby ohrožené bezdomovectvím
 osoby závislé a ohrožené závislostmi
 oběti trestné činnosti, oběti domácího násilí, osoby komerčně zneužívané, oběti obchodu s lidmi a osoby poskytující sexuální služby za úplatu
 nezaměstnané osoby starší 50 let
 osoby dlouhodobě nezaměstnané (minimálně 6 měsíců)
 osoby po (ve) výkonu trestu
 příslušníci etnických menšin, včetně osob z odlišného sociokulturního prostředí, imigrantů a azylantů
 osoby se zdravotním postižením, včetně duševně nemocných

2. Jaké je Vaše pohlaví?:

- Muž
 Žena

3. Kolik je Vám let? (Prosím označte příslušnou kategorii)

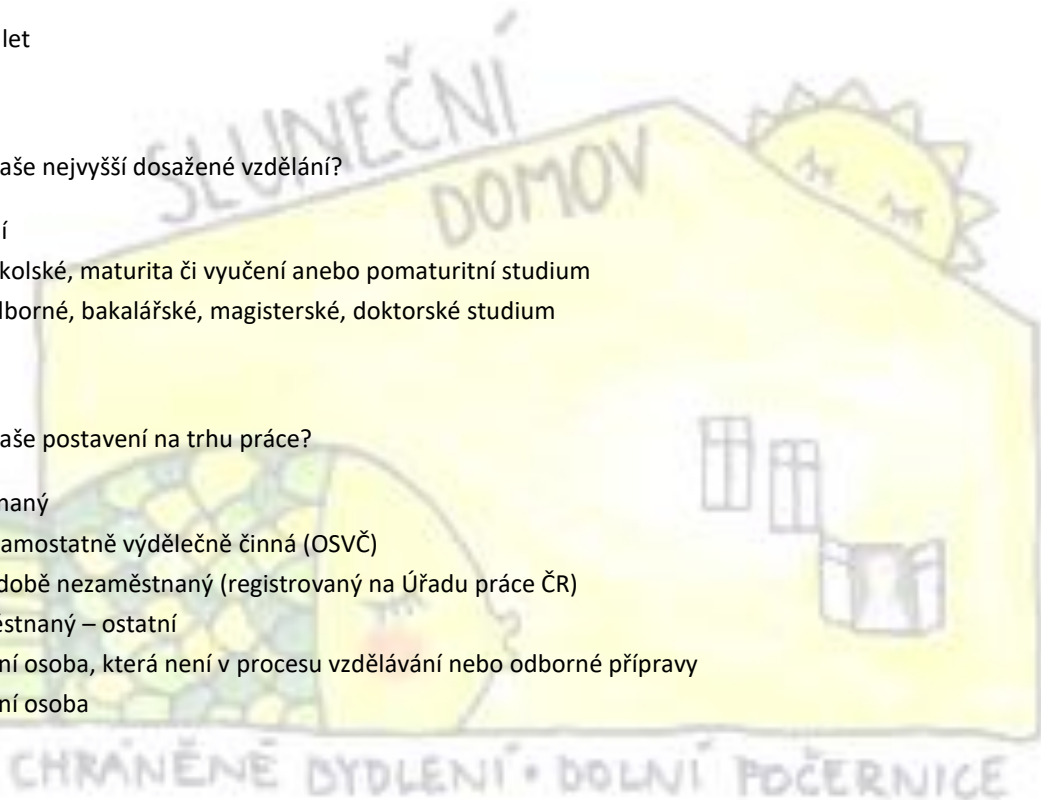
- Méně než 18 let
 18 – 35 let
 35 – 65 let
 Nad 65 let

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
 středoškolské, maturita či vyučení anebo pomaturitní studium
 vyšší odborné, bakalářské, magisterské, doktorské studium

5. Jaké je Vaše postavení na trhu práce?

- zaměstnaný
 osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)
 dlouhodobě nezaměstnaný (registrovaný na Úřadu práce ČR)
 nezaměstnaný – ostatní
 neaktivní osoba, která není v procesu vzdělávání nebo odborné přípravy
 neaktivní osoba

11.2 Metodika Hudebního klubu

Popis pravidelné aktivity

Hudební klub je pravidelná aktivita, která se odehrává v Komunitním centru Sluneční dům. Probíhá v hlavní místnosti komunitního centra a je realizována komunitními sociálními pracovníky.

Průběh hudebního klubu

V průběhu hudebního klubu účastníci sedí u stolu v hlavní místnosti komunitního centra. Mohou využít i pohovky, které jsou ve stejné místnosti, popřípadě se s asistenty domluvit na polohování do pytle, který je k relaxaci vhodný. Využívají ho zejména účastníci, kteří k pohybu využívají vozík.

Po usazení asistenti rozdají zpěvníky komunitního centra. Zpěvníky jsou rozdávány maximálně do dvojice a v průběhu asistenti pomáhají v orientaci ve zpěvníku. Klienti nemusí využívat zpěvník v případě, že nechtějí.

Asistenti nechají účastníky zvolit si hudební nástroje, které jsou aktuálně v KC dostupné. Účastníci si vezmou z krabice nástroj, který jim vyhovuje, a posléze se všichni připraví na začátek aktivity.

Aktivitu zahajuje vedoucí hudebního klubu. Vedoucím se stává asistent, popřípadě návštěvník, který se ujme hlavního hudebního nástroje. Pravidelně využíváme jako hlavní hudební nástroj ukulele, ale v případě mimořádných aktivit je hlavním nástrojem kytara. Hudební klub je využíván i jako součást jednorázových aktivit. Příkladem může být posezení u ohně, kde se střídají hudebníci s různými nástroji. Popřípadě jsou nástroje a zpěvníky využívány při dalších jednorázových společenských akcích v propojení s workshopy.

Hudebník přizpůsobuje dle vlastních možností hudební repertoár účastníkům. Účastníci se mohou v průběhu klubu připojovat zpěvem a hraním na hudební nástroje. Standardně jsou při klubu využívány zpěvníky komunitního centra, kde komunitní sociální pracovníci zakládají aktuální písně, které patří do repertoáru aktivních účastníků komunitního centra. Účastníci mohou navrhnout nové písně a v případě, že je v silách vedoucích hudebního klubu zahrát danou píseň, je zařazena do zpěvníku.

Časové rozmezí

Hudební klub probíhá v časovém rozmezí 1 – 2 hodiny. Délka hudebního klubu je stanovena aktuálním složením účastníků klubu. Při realizaci bereme ohled na jejich aktuální stav. Bereme ohled na jejich přání.

11.3 Metodika Komunitní zahrádky

Popis pravidelné aktivity

Komunitní zahrada je aktivita, která se odehrává v Komunitním centru Sluneční dům. Probíhá na zahradě komunitního centra a ve vnitřních prostorách dle ročního období. Aktivita je realizována komunitními sociálními pracovníky.

Komunitní zahrada

Komunitní zahrada je v KC Sluneční dům realizována ve dvou formách. První forma je venkovní zahrádka, která je využívána k pěstování v průběhu letního období a na podzim přechází pěstování do vnitřních prostor.

Vznik komunitní zahrady

Vznik komunitní zahrady byl realizován na jaře 2017, kdy byla pozvána komunita a bylo jí umožněno vybudovat vlastní zahrádku. Brali jsme komunitní zahrádku jako příležitost pro nás a pro komunitu společně připravit příjemné prostředí kolem komunitního centra, kde si budeme moci vypěstovat cokoli a zároveň vytvořit prostor, kde se mohou setkávat lidé cílové skupiny s místní komunitou. Komunitní zahrádka vznikla na nepoužívaném prostoru a cílová skupina jedinců s postižením si mohla udělat představu o náročnosti budování místa pro pěstování.

Provoz komunitní zahrady

Komunitní zahrádku jsme již od začátku chápali jako otevřený prostor pro každého. Zájemce nás mohl oslovit a na sezónu si zamluvit prostor pro pěstování. Měl v tom případě svobodu záhonek navštívit a vzhledem k otevřenosti zahrady tento prostor volně využívat. Nástroje a materiál k pěstování si mohl půjčit pouze v otevíracích hodinách komunitního centra.

V průběhu letních měsíců jsme také cíleně určovali dny a aktivity, kdy bylo možné se na komunitní zahrádce sejit s cílovou skupinou a komunitou. Zaměřovali jsme se na potřeby zahrádky a informovali o aktivitách na zahrádce ve formě letáků.

Provoz vnitřní komunitní zahrádky

Vnitřní komunitní zahrádka vznikla v návaznosti na potřebu ukázat možnosti pěstování ve vnitřních prostorách ve velkých aglomeracích, jako je Praha. V průběhu podzimu tedy bylo možné v KC pěstovat řeřichu, pažitku a jiné rostliny, které potom mohli využívat do receptů účastníci nácviku vaření.

Komunita a cílová skupina

Komunitní zahrádku navštěvovali lidé z komunity v individuální formě a zároveň byla zahrádka využívána i účastníky pravidelných programů v rámci zaměření na environmentální vzdělávání a vytváření vztahu k přírodě. Pro některé účastníky to bylo poprvé v životě, kdy se setkali s možností sníst něco, co svojí vlastní snahou vypěstují a následně to mohou spotřebovat.

Časové rozmezí

Komunitní zahrada je otevřena v průběhu sezóny a může být využívána v průběhu celého dne. Nástroje bylo možné si zapůjčit v komunitním centru v otevíracích hodinách. V průběhu roku byla využívána také dle zájmu pravidelných návštěvníků KC.

11.4 Metodika Vaření

Popis pravidelné aktivity

Nácvik vaření je pravidelná aktivita, která se odehrává v Komunitním centru Sluneční dům. Probíhá v kuchyni komunitního centra, která se nachází v hlavní místnosti komunitního centra a je realizována komunitními sociálními pracovníky.

Průběh nácviku

Pro každý jednotlivý nácvik vytvářejí realizátoři nácviku jednoduchý recept, který provede účastníky přípravou receptu. Recept si účastníci mohou po ukončení nácviku odnést

domů. Materiál pro nácvik vaření je zajištěn v nejkratším termínu před vlastní realizací nácviku. Zpravidla je nakoupen den předem pro zachování maximální čerstvosti nakoupených surovin.

V den nácviku jsou potřebné suroviny za pomoci účastníků přeneseny na hlavní stůl v komunitním centru. Účastníci jsou před počátkem vyzváni k hygieně rukou v případě, že ji neuskuteční automaticky. Asistenti jdou příkladem. Proběhne aktivita, při které dochází k určování jednotlivých surovin a účastníci se učí suroviny poznávat. Probereme si postup receptu a jsou rozděleny úkoly pro každého účastníka. Asistenti se přesunou k účastníkům, kteří potřebují v průběhu nácviku podporu a zároveň sledují konání účastníků, kteří pracují samostatně. V této fázi jsou tedy připraveny všechny suroviny potřebné pro vaření. Mezi aktivity patří loupání, řezání, krájení, škrábání zeleniny nebo jiných přísad.

Po ukončení této fáze se klienti připraví na vaření jídla. Aktivita probíhá u plotny v kuchyňském koutu, který je upraven pro osoby s postižením, Účastníci se u plotny střídají a dle receptu a za pomoci asistentů užívají připravené přísady.

Vzhledem k bezpečnosti je u plotny vždy přítomen jeden asistent, který dohlíží a pomáhá účastníkům při manipulaci s nádobím, které je využíváno k nácviku.

Stolování

Po ukončení přípravy surovin je hlavní stůl uklizen a připraven pro stolování. Účastníci odstraní podkladové materiály, které sloužily pro přípravu surovin. Uklidí celý stůl. Na stůl je umístěn ubrus a prostírání, příbory a přísady pro dochucení.

Po dovaření jídla je jídlo podáváno. Jídlo pomáhají na talíře nandávat účastníci s pomocí asistentů, popřípadě asistenti pomáhají s přípravou. Jídlo je potom společně konzumováno. Na konci nácviku si účastníci znovu zopakují postup.

Časové rozmezí

Nácvik vaření probíhá v časovém rozmezí 2 - 3 hodiny, dle náročnosti receptu a složení účastníků, kteří se nácviku účastní. Nácvik probíhá dle zájmu účastníků v úterý a ve středu v dopoledních hodinách. Při realizaci bereme ohled na zdravotní stav účastníků a na jejich přání.

11.5 Metodika Výtvarného klubu

Popis pravidelné aktivity

Výtvarný klub je pravidelná aktivita, která se odehrává v Komunitním centru Sluneční dům. Probíhá v hlavní místnosti komunitního centra a je realizována komunitními sociálními pracovníky.

Tvořivé workshopy jsou pravidelné a nepravidelné aktivity, které se odehrávají v Komunitním centru Sluneční dům. Probíhají v hlavní místnosti komunitního centra a jsou realizovány komunitními sociálními pracovníky a lektory.

Průběh výtvarného klubu a tvořivého workshopu

V průběhu výtvarného klubu účastníci sedí u stolu v hlavní místnosti komunitního centra. Účastníci mohou využít hlavní stůl, který poskytuje prostor pro tvorbu. V případě, že výška stolu nevyhovuje, lze využít výškově nastavitelné stoly. Výšku stolu pomáhají nastavit komunitní sociální pracovníci individuálně dle potřeby účastníků. Tyto stoly převážně využívají účastníci, kteří k pohybu využívají elektrický vozík. Výška elektrického vozíku přesahuje výšku standardního stolu. Vyvýšené stoly jsou napojeny na hlavní stůl v čele. Účastníci zůstávají součástí kolektivu a mohou se aktivně zapojovat.

Příprava tvoření je komunitními sociálními pracovníky realizována v předstihu a účastníci přicházejí k připravené aktivitě. Na začátku klubu pracovníci nebo lektor vysvětlí účastníkům připravenou aktivitu a popíše postup tvorby. V případě, že je potřeba, vysvětlí a popíše materiály, které jsou pro danou aktivitu využívány. Mohou předvést postupy, které jsou pro zpracování daného materiálu vhodné.

Výtvarná tvorba s klienty s mentálním a kombinovaným postižením v komunitním centru

V komunitním centru se zabýváme rozličnými aktivitami, ale nedílnou součástí je kreativní tvorba, která je tak rozdílná, stejně tak jako jsou různí naši návštěvníci a lektori, kteří s klienty pracují. Při naší práci se setkáváme s velkým množstvím lidí s mentálním a kombinovaným postižením v rozsahu od lehkých až po těžká mentální postižení a různá fyzická postižení.

Práce v komunitním centru je díky tomuto složení klientů velmi různorodá a přenáší na komunitní sociální pracovníky a zároveň také aktivizační pracovníky velkou zátěž, která

vyplývá z nutnosti se velmi často přizpůsobovat aktuální potřebě účastníků aktivit. Potřeby účastníků aktivit jsou různorodé a zahrnují vše od vlastní fyzické pomoci až po potřebu duševní podpory v krizových situacích.

Individuální podpora ve skupině

Výtvarný klub probíhá standardně v malé skupině, která je složena z účastníků, kteří potřebují v průběhu tvorby různou potřebu podpory. Při práci se snažíme podporovat účastníky rovnoměrně a poskytujeme jim potřebnou podporu v rozsahu, která jim umožňuje aktivitu prožívat v co největší intenzitě. Při aktivitách klubu nám jde hlavně o pozitivní průběh tvorby a nezaměřujeme se na výsledek tvorby.

Komunitní sociální pracovníci se snaží klienty podporovat do té míry, aby nedocházelo k poskytování nadměrné podpory, která může vést až k poškozování účastníka. Pracovníci tedy pomáhají v oblastech, kde účastník potřebuje podporu a snaží se ho vést k samostatnosti v činnostech, které může realizovat bez pomoci druhé osoby.

Počet účastníků tvořivých aktivit

Komunitní centrum je na svých aktivitách otevřeno každému, kdo projeví zájem, umožňuje přístup do svých prostor, jak lidem s postižením, tak lidem z intaktní populace. Při našich aktivitách vždy musíme brát v úvahu jací zájemci se budou dané aktivity účastnit a od toho se také odvíjí průběh činností. V případě účastníků s těžším postižením se snažíme zachovávat poměr jeden na jednoho, aby se mohl asistent individuálně věnovat klientovi, který má zvýšenou potřebu podpory. V případě, že účastníci vyžadují méně podpory, je možné navýšit počet klientů při aktivitách a propojovat i účastníky bez podpory a s různou potřebou podpory. Standardně se aktivit zaměřených na různou tvorbu účastní tři až sedm účastníků.

Aktivity výtvarného klubu můžeme rozdělit na dvě varianty:

První forma aktivit je realizována způsobem, který má přesně stanovený rámec činnosti, která je na něm uskutečněna. Standardně jsou předdefinovány výtvarné techniky a materiály, které jsou pro klub poskytnuty. Tvorba je předdefinována výrobkem, který má na konci klubu vzniknout. Účastníci se řídí pokyny lektora a osvojují si techniku tvorby. Asistenti na počátku workshopu připravují potřebné materiály pro tvorbu.

Druhá forma aktivity je volná tvorba, která může mít téma, ale není definována metoda, kterou účastníci musí použít pro aktivitu. Pro účastníky jsou na počátku aktivity

připraveny dostupné materiály. Účastníci si s různými technikami vyzkouší tvořit a posléze si zvolí jednu nebo více technik pro zhotovení výrobku, malby apod.

Časové rozmezí

Výtvarný klub trvá 3 hodiny. Délka výtvarného klubu umožňuje příchod účastníků v pozdějším čase než na začátku aktivity. Při realizaci bereme ohled na aktuální stav účastníků. Účastníci si mohou kdykoli v průběhu klubu udělat přestávku a odpočinout si. V případě potřeby může dokončit výrobek na následujícím výtvarném klubu.

Tvořivé workshopy jsou dle aktivity časově ohraničeny, ale účastníci mají možnost pokračovat i po ukončení workshopu. Lektor se věnuje účastníkům dle jeho možností i mimo stanovený čas. Popřípadě mohou přijít znovu a výrobek dokončit.

11.6 Metodika „Hmyzákov“

Projekt hmyzí dům (Hmyzákov) se snaží přinést myšlenku soužití. V průběhu projektu se ptáme na to, zda v situaci, že vytvoříme hmyzí dům, mohou v tomto malém hmyzím městě žít různé druhy hmyzu. Mohou tedy i lidé žít v jednom městě a navzájem respektovat svoje potřeby?

V průběhu projektu se propojí dvě nebo více neziskových organizací, které se navzájem dohodnou na výrobě spřátelených hmyzích domů. Hmyzí dům následně samostatně nebo společně organizace vyrobí. Důležité je zapojení cílové skupiny do výroby hmyzího domu.

Fáze projektu Hmyzákov:

1. Konzultace projektu

Domluva na realizaci projektu.

2. Vytvoření návrhu hmyzího domu

Organizace se dohodnou nad podobou hmyzího domu. Vytvoří návrh, podle kterého bude hmyzí dům postaven.

3. Výroba hmyzích domů

Organizace, vlastními silami, za pomoci cílové skupiny - vyrobí hmyzí domy. Hmyzí domy budou vyráběny za účasti cílové skupiny v maximální míře dle aktuálního zdravotního stavu.

4. Získání náplně pro hmyzí domy (les)

Organizace společně s klienty zajistí vhodnou výplň hmyzího domu.

Klienti s pomocí asistentů půjdou do přírody a budou společně hledat vhodný materiál pro hmyzí dům.

5. Setkání organizací

Organizace se společně domluví na společném setkání, při kterém dojde k sestavení a závěrečnému natření hmyzích domů. Účelem je setkání cílové skupiny a komunity, která se bude na této činnosti aktivně podílet.

6. Umístění hmyzího domu a vyplnění hmyzího domu náplní v každé organizaci

Na závěr neziskové organizace najdou pro hmyzí dům vyhovující místo a posléze jej vyplní vhodnou náplní, která poskytne pro hmyz útočiště. V průběhu otevírání proběhne přednáška, která vysvětlí funkci hmyzího domu a závěrečná oslava, na kterou je pozvána i širší komunita, která tak získá povědomí o životě lidí s postižením a jejich schopnostech a dovednostech.

Náplň projektu Hmyzákov:

Hlavní náplní projektu je setkávání lidí se stejným životním osudem a také komunitou, která k místu vzniku hmyzího domu náleží. Umožňuje také setkávání různých komunit a vytváření vzájemných vztahů.

Důležitou součástí projektu je i enviromentální prvek, který zahrnuje vybudování hmyzích domů ve prostorách jako prvek propojení s přírodou. Poučení jak přímých účastníků projektu, tak komunity, že i malou pomocí mohou přispět k zlepšení života tvorů v přírodě.

Poslední a neméně důležitou součástí projektu je zapojení komunity do společné tvorby. Propojení jedinců s postižením, tak jedinců z intaktní populace při vytváření hmyzího domu.

11.7 Metodika „Otevřená knihovna“

Projekt otevřená knihovna se zabývá realizací venkovních knihoven, které jsou dostupné veřejnosti a podporují vytváření vztahu mezi lidmi s handicapem a většinovou komunitou v dané oblasti.

Principy fungování otevřené knihovny:

Vznik komunitní knihovny

Otevřená knihovna může vzniknout v prostoru, kde se scházejí lidé z cílové skupiny. Mohou to být pobytové nebo ambulantní sociální služby a také místa, která jsou určena pro rozvoj a podporu života lidí s handicapem jako jsou komunitní centra apod.

Součásti otevřené knihovny

Otevřená knihovna se skládá z hlavní knihovny, které je umístěna v prostoru organizace, která otevřenou knihovnu realizuje. Není přesně stanoveno, jak velká tato knihovna má být nebo kolik knih má obsahovat. Záleží na prostorách a možnostech organizace. Jedná se o zdroj knih, které posléze putují do venkovní otevřené knihovny. Slouží jak komunitě, tak organizaci, která ji zpravuje pro vlastní cílovou skupinu. Hlavní knihovna nemá stanovený vzhled. Měla by být volně dostupná cílové skupině a komunitě v rámci možností organizace.

Venkovní otevřená knihovna je volně dostupná skříňka, která obsahuje knihy z hlavní knihovny. Velikost a tvar záleží na možnostech a volbě realizující organizace. Knihovna by měla být umístěna na vhodném veřejném místě, kde nedochází k porušování práv. Je tedy vhodné zajistit vše potřebné pro souhlas majitele s umístěním, pokud není prostor majetkem organizace.

Fungování otevřené knihovny

Otevřená knihovna spojuje několik prvků. Umožňuje přístup komunity do prostor organizace a tím vytváří možnost kontaktu lidí z cílové skupiny s lidmi z většinové společnosti. Umožňuje komunitě se zapojit do vzniku otevřené knihovny, protože knihy v otevřené knihovně mají být získávány formou daru. Členové komunity věnují knihy do knihovny pro další členy komunity a ústně souhlasí s tím, že knihy jsou veřejně dostupné a budou sloužit komunitě. Mohou tedy i odejít se čtenářem a ten knihu nahradí jinou knihou. Kniha je z knihovny odepsána a dokud se nevrátí, nefiguruje v seznamu knih.

Důležitou součástí vzniku knihovny je i dobrovolné vtažení členů cílové skupiny do péče o komunitní otevřenou knihovnu. Dle možností cílové skupiny knihovna funguje jako nácvik pracovních dovedností. Cílová skupina se může pod vedením asistentů organizace věnovat péči o komunitní knihovnu.

Mohou vykonávat zejména tyto činnosti:

- Kontakt s komunitou - přejímání a vydávání knih zájemcům o využívání knihovny.
- Evidence návštěvníků otevřené knihovny (dobrovolná zestrany návštěvníků hlavní knihovny)
- Úprava hlavní knihovny – ukládání, zařazování a vyřazování knih.
- Vedení evidence knih v elektronické a fyzické podobě dle možností cílové skupiny.
- Péče o venkovní otevřenou knihovnu. Zejména kontrola knih, jejich doplňování, popřípadě výměna. Evidence knih, které jsou přidány do venkovní knihovny komunitou a jejich případné zařazení do hlavní knihovny.
- Sledování funkčního stavu venkovní knihovny.

Na počátku projektu je potřeba seznámit cílovou skupinu se smyslem otevřené knihovny a jejím posláním, které může být v různých komunitách odlišné. Ideální je pro komunitu kolem otevřené knihovny vytvořit krátkou zábavnou přednášku, která je bude informovat o jiných projektech ve světě a o jejich projektu.

Vytvoření venkovní otevřené knihovny

Venkovní otevřená knihovna nemá předepsaný tvar. Záleží pouze na možnostech a představivosti realizačního týmu. Při vytváření knihovny je potřeba brát ohled na bezpečnost lidí, kteří budou knihovnu využívat nebo se kolem ní pohybovat. Ideální je knihovnu vytvářet při zapojení cílové skupiny. Je potřeba brát ohled na stabilitu knihovny v prostředí, kam bude umístěna.

Knihovna může být vytvořena z dostupných materiálů. Je možné využít starší dřevěné skříňky nebo nakoupit dřevo a společně s cílovou skupinou venkovní knihovnu sestavit a vybudovat jí dle vlastních potřeb.

Sluneční domov z. s.

Bakurina 57, 190 12 Praha 9

Stránky komunitního centra: <http://slunecnidomovkc.mozello.cz/>

2019